

BANK PLASTIK KARTALARI BO'YICHA XIZMAT TURLARINI RIVOJLANTIRISH MASALALARI (AGROBANK MISOLIDA)

Aliyev Sherzod Navdarjon o'g'li

Andijon davlat texnika instituti

"Bank ishi va audit" yo'nalishi 4-kurs talabasi,

*Ilmiy rahbar: **Arziboyeva Ravzaxon Sattarovna***

Andijon davlat texnika instituti katta o'qituvchisi

Bugungi kunda jahon iqtisodiyotida raqamli transformatsiya jarayonlari jadal sur'atlarda rivojlanib bormoqda. Ayniqsa, bank-moliya tizimida zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining keng joriy etilishi bank xizmatlarining yangi bosqichga ko'tarilishiga olib kelmoqda. Shu jumladan, plastik kartalar orqali amalga oshiriladigan to'lov tizimlari bank xizmatlarining eng muhim va ommabop shakllaridan biri sifatida shakllanib, aholining naqd pulsiz hisob-kitoblar tizimiga bo'lgan ishonchini oshirmoqda.[1]

O'zbekiston Respublikasida ham so'nggi yillarda bank tizimini modernizatsiya qilish, raqamli bank xizmatlarini rivojlantirish va naqd pulsiz hisob-kitoblarni kengaytirishga alohida e'tibor qaratilmoqda. Ushbu jarayonda tijorat banklari tomonidan plastik kartalar asosida ko'rsatilayotgan xizmatlar turlari tobora kengayib, mijozlarga qulay, tezkor va xavfsiz moliyaviy xizmatlar taqdim etilmoqda.

Mazkur mavzuning dolzarbligi shundan iboratki, zamonaviy iqtisodiy sharoitda plastik karta xizmatlarini rivojlantirish banklarning raqobatbardoshligini oshirish, mijozlar ehtiyojini qondirish hamda iqtisodiyotda naqd pulsiz hisob-kitoblar ulushini ko'paytirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Shu bilan birga, bu jarayon moliyaviy xizmatlar xavfsizligini ta'minlash, operatsion xarajatlarni kamaytirish va bank xizmatlarining samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.[2]

Agrobankning plastik kartalar bo'yicha faoliyati mamlakatda naqd pulsiz iqtisodiyotni rivojlantirish strategiyasi bilan bevosita bog'liqdir. So'nggi yillarda bank mijozlar bazasining kengayishi va raqamli xizmatlarga bo'lgan talabning ortishi natijasida plastik kartalar emissiyasi hajmini sezilarli darajada oshirdi. Bu jarayon bank ichki tizimlarining avtomatlashtirilishi hamda to'lov infratuzilmasining kengayishi bilan izohlanadi.

Amaliyotda bank plastik kartalarni markazlashgan boshqaruv tizimi orqali chiqaradi, bu esa kartalarni buyurtma qilish, ishlab chiqarish va mijozlarga yetkazib berish jarayonlarini samarali nazorat qilish imkonini beradi. Natijada xizmat ko'rsatish muddati qisqardi va sifat yaxshilandi. Eng katta ulushni ish haqi va ijtimoiy to'lovlar uchun mo'ljallangan kartalar tashkil etadi.[3]

Bank infratuzilmasining muhim qismi sifatida bankomatlar va POS-terminallar tarmog'i kengaytirilmoqda. Ular nafaqat yirik shaharlarda, balki qishloq hududlarida

ham joylashtirilmoqda, bu esa aholining moliyaviy xizmatlardan foydalanish imkoniyatini oshirmoqda. Bankomatlar orqali naqd pul yechish bilan birga kommunal va mobil to'lovlarni amalga oshirish ham mumkin.

Agrobankda kontaktless to'lovlar, mobil banking va internet banking kabi raqamli xizmatlar ham jadal rivojlanmoqda. Mobil ilova orqali mijozlar karta mablag'larini boshqarish, tranzaksiyalarni kuzatish va kartani bloklash imkoniyatiga ega. Shuningdek, QR-to'lovlar va NFC texnologiyalari keng joriy etilgan.[4]

Bank mijozlarga qulaylik yaratish uchun elektron navbat tizimi, onlayn arizalar va avtomatlashtirilgan xizmatlarni ham yo'lga qo'ygan. Bundan tashqari, bonus va cashback tizimlari orqali plastik kartalardan foydalanish faolligi oshirilmoqda.

Umuman olganda, Agrobank plastik karta infratuzilmasi zamonaviy raqamli bank tizimi sifatida rivojlanib, mijozlarga tezkor, xavfsiz va qulay moliyaviy xizmatlarni taqdim etishga xizmat qilmoqda.

Agrobank plastik kartalar infratuzilmasi va xizmatlari mamlakatda naqd pulsiz hisob-kitoblarni rivojlantirishda muhim o'rin tutadi. Bank plastik kartalar emissiyasi, to'lov infratuzilmasi va raqamli xizmatlarni kengaytirish orqali mijozlarga zamonaviy va qulay moliyaviy xizmatlar taqdim etmoqda.

Bankda plastik kartalar chiqarish jarayoni avtomatlashtirilgan tizim asosida tashkil etilgan bo'lib, ish haqi, pensiya, stipendiya va ijtimoiy to'lovlar uchun kartalar keng qo'llaniladi. Bu esa plastik kartalardan foydalanish darajasini oshiradi.[5]

Agrobank milliy to'lov tizimlari — UZCARD va HUMO orqali kartalar emissiyasini amalga oshiradi. Ushbu tizimlar ichki to'lovlarni tez va xavfsiz bajarishga xizmat qiladi hamda bankning raqamli infratuzilmasini mustahkamlaydi.

Bankning to'lov infratuzilmasi bankomatlar (ATM) va POS-terminallar tarmog'idan iborat bo'lib, ular orqali mijozlar naqd pul yechish, to'lovlarni amalga oshirish va balansni tekshirish imkoniyatiga ega. Ushbu infratuzilma nafaqat shaharlar, balki qishloq hududlarida ham kengayib bormoqda.

Shuningdek, Agrobank mobil banking va internet banking xizmatlarini rivojlantirgan. Bu xizmatlar orqali mijozlar masofadan turib karta mablag'larini boshqarish, pul o'tkazish va turli to'lovlarni amalga oshirish imkoniga ega bo'lmoqda.

Umuman olganda, bank plastik karta tizimi zamonaviy raqamli xizmatlar bilan uyg'unlashgan holda rivojlanib, mijozlarga tezkor, xavfsiz va qulay moliyaviy xizmatlarni taqdim etmoqda.[6] Tadqiqot natijalariga ko'ra, Agrobank plastik kartalar infratuzilmasi va xizmatlari mamlakatda naqd pulsiz iqtisodiyotni rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Bank tomonidan plastik kartalar emissiyasi, bankomatlar va POS-terminallar tarmog'ining kengaytirilishi hamda raqamli xizmatlarning joriy etilishi mijozlar uchun qulay va tezkor moliyaviy muhit yaratmoqda. Shuningdek, UZCARD va HUMO milliy to'lov tizimlari bilan integratsiya bank operatsiyalarining xavfsizligi va tezkorligini oshirishga xizmat qilmoqda. Mobil banking va internet banking xizmatlarining rivojlanishi esa mijozlarga masofadan turib o'z hisoblarini

boshqarish imkonini bermoqda. Umuman olganda, plastik karta xizmatlarini rivojlantirish bank faoliyatining samaradorligini oshirish, xizmatlar sifatini yaxshilash hamda raqamli iqtisodiyot talablariga moslashishda muhim omil hisoblanadi. Kelgusida ushbu yo'nalishni yanada takomillashtirish bankning raqobatbardoshligini oshirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki. (2024). To'lov tizimlari va bank xizmatlari bo'yicha hisobot. Toshkent.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining qarorlari va farmonlari: raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish bo'yicha hujjatlar (2020–2025).
3. Karimov, I. A. (2023). Bank ishi va moliyaviy tizim asoslari. Toshkent: Iqtisodiyot nashriyoti.
4. Yusupov, O. (2022). Tijorat banklarida raqamli xizmatlar rivojlanishi. Toshkent.
5. Abduqodirov, A. (2021). Elektron to'lov tizimlari va ularning iqtisodiy ahamiyati. Toshkent.
6. Tohirov, B. (2023). Bank plastik kartalari va ularning zamonaviy tizimdagi o'rnini. Ilmiy maqolalar to'plami.